

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	--	---

Nr. 113/888.

Prea onoratiloru protopresviteri si administratori protopresviterali, si onorata preotime din dieces'a Aradului.

Din unele casuri ce ni au venitu inainte, in timpul mai nou, la platirea contributiunei de „*equivalentu*“, pentru sessiunile parochieloru reduse, aflandu, ca multi dintre preotii nostri au fostu insarcinati cu o suma mai mare de „*equivalentu*“, din cauza ca n'au sciutu reclamá la timpu: asia dar spre a ferí pre atari cá si pre alti preoti, de asemenea insarcinari pe viitoriu, venim a vi aduce la cunostintia faturoru, ca la 1-a Ianuarie a. c. a intratu in viétia o lege nóna, articolulu 45 din 1887, prin care se face modificari insemnate, in legea de mai nainte despre contributiunea de *equivalentu*, pre cari dorindu a le face mai de aprópe cunoscute, si onoratei nóstre preotimi, spre orientare la compunerea fassiuniloru de *equivalentu*, i-punem in vedere urmatórele puncte mai principale din acea lege.

1. Dupa §. 5 alu acelei legi, dela 1-a Ianuarie a. c. inainte, la computarea contributiunei de *equivalentu*, dela pamenturile parochiali, bisericesci si scolari, ce cadu sub *equivalentu*, se ia de basa venitul curatu catastralu, de 20 de ori computata; ér in comunele acelea, in cari sar fi introdus taxe si pentru regularea apelor, acolo are a se detrage din venitul curatu si tax'a séu competintia pentru regularea apei, incat acésta n'ar fi dejá scazuta din venitul curatu catastralu. Spre essemplu: daca venitul curatu anualu alu cutarei sessiuni parochiale ar fi 50 fl., acestu venitu venindu a se inmultí de 20 de ori, da suma de 1000 fl. deci dupa aceasta suma se mesura *equivalentulu*.

Pentru acele pamenturi inse cari apartienu carorv'a institute de cultura si invetiamentu, la mesurarea contributiiei de *equivalentu* se ia de basa venitul curatu catastral de 19 ori computatu.

La casele din orasie, ce cadu sub *equivalentu*

adeca in atari orasie, in cari contributi'a se plateste dupa chiria séu arenda caseloru la mesurarea contributiunei de *equivalentu* se ea de basa arend'a caseloru de 15 ori computata; ér in sate unde contributiunea se plateste dupa numerulu chiliiloru, acolo la mesurarea *equivalentulu* se ea de basa contributiunea platita in anulu trecut dinpreuna cu adaosulu despre desarcinarea pamentulu (*földtehermentesétési járulékkal*) de 60 de ori inmultitu.

2. Contribuinti'a de *equivalentu* la pamenturile parochiali, bisericesci si scolari, este defipta prin lege cu 40 cruceri dela un'a suta floreni a venitului catastralu anualu, de 20 de ori inmultitu. De essemplu: daca venitul anualu catastralu ar fi de 50 fl. aceasta suma de 20 de ori inmultita ar dá 1000 fl. deci contributi'a annuala de *equivalentu* ar fi de 4 fl.

3. Dela 1-a Ianuarie 1888 inainte, *equivalentulu* se staveresce totu pe câte unu periodu de 10 ani urmatori, si asia precum se va staverí acuma la inceputu, totu asemenea va remanea pe durata de 10 ani urmatori; ér dupa trecerea celoru 10 ani éراسi se va staveri de nou pe alti 10 ani.

Astfeliu fie-carele preotu se fie cu atentiune, cá nici pre pamenturile si casele parochiali, nici pre cele bisericesci si scolari, se nu se arunce *equivalentu* mai mare decum prescrie legea, ér aruncandu-se suma mai mare, se reclame in contra, in sensulu legii.

Spre scopulu acest'a, avendu in vedere ca autoritátile concerninte, in curendu voru emite provocari catra toti preotii, pentru a compune fassiunile darii de *equivalentu*: preotii nostri se insarcinéza a si procurá, fara amanare, estrase din cólele castrale despre pamenturile parochiali, bisericesci si scolari, din cari vediendu venitul curatu alu acelor pamenturi, sè se orienteze la compunerea fassiuniloru, inducendu exactu, acelu venitu curatu, in fassiuni apoi inaintandu acele fassiuni, auctoritátii dela care le a primitu, in terminulu in care s'au cerutu.

4. Dupa-ce se vor inaintá acele fassiuni auctoritátiloru cari le au cerutu, avendu pe bas'a acelor'a,

a se măsură contribuțiunea de *equivalentu*: preoții au datorie a cercetă și a se informa: câta contribuție de *equivalentu* s'a computat pe pământurile lor parohiali, bisericesci și școlari; și dacă ar află ca s'ar fi aruncat mai mult decum prescrie legea, atunci se recurga celui mult până în 19/31. Martie 1888, la direcțiunea financiară concernintă, ér de acolo la județiul financiaru din Budapest'a.

Dacă carev'a preotului n'ar să compună pasiunile, are datorie a consulta pre protopopulu său, sau celui puciu pre altu colegu alu său din apropiere, ca-rele ar fi mai versate în cauză.

5. Contribuțiunei de *equivalentu* fiindu supuse și averile mobile ale corporațiilor, observăm: că dela acea sunt scutite, toate odorale și lucrurile bisericesci și școlare, ce se folosesc la serviciu de biserică sau școală, și numai dacă s'ar află niscariva mobile în folosul preotului sau al invetiatoriului, ar cădea sub *equivalentu* de 20 cruceri după valoarea de 100 fl.

Credindu că prin acestea am dat și din parte informațiile posibile în această cauză și provocându pre p. t. protopresbiteri, se distribuie fle-carui preotului din tractul submanuat, câte un exemplariu din acestu cerculariu, spre știere și orientare, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Arad, în 8/20. Ianuarie 1888.

Al Vostru tuturor

de binevoitoriu

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.

Cestiunea cimiterielor.

Un'a dintre cele mai mari invetiatări ce s'au propoveduit vreodată prin omenime, a fostu fără îndoială invetiată despre nemurirea sufletului, credința într-o viață vecinică, mai frumoasă și mai scutită de griji și suferințe, decât viața pământească. Această credință au avut-o multe dintre chiar popularele păgâne, dar ea apare în o formă mai rațională în religia noastră creștină.

În vremile vechi, când cultură omenimei avea un caracter mai ideal, această credință precum toate sentimentele religioase erau puternice, atât de puternice, încât ele au dus la martiriul pe aceia, a caror amintire biserică o serbează, și o va serba totdeauna. Astăzi însă, când înțelegerea noastră miscare culturală este împinsă în o direcție mai realistă și mai practică, sentimentele religioase și cu ele dimpreună credința despre nemurirea sufletului au slăbit în o măsură considerabilă. Dovada, diferitele secte religioase, politice și sociale, care toate s'au format în timpul modern în contradicție cu cele mai elementare doctrine ale religiei lui Christos, dovada mișcărilor anticlericale din Franța și de pe alte locuri, dovada

nenumeratele sinucideri și totu ce dilnic se petrece împrejurul nostru.

Adeveratu, că în poporul român acele idei nu au strabatut până acuma, și nu voru strabate pōte nici odată, multă conservativismului firescu alu Românului. Nu este însă mai puțin adeveratu, că în timpul din urmă a scădutu religiozitatea și la poporul nostru. Pentru noi însă este o *cestiune de conservare natională, că religiozitatea să se susțină și cultiveze*. Și strămoșii noștri numai adapositi sub puternicul scut alu religiei au putut susține individualitatea lor natională în mijlocul luptelor seculare ce au purtat.

Am avut ocazie a mă convinge despre măsurile, ce autoritățile noastre bisericesci au luat pentru delaturarea acestui reu, și nu mă îndoiesc, că acele măsuri vor aduce rōdele lor binecuvântate. Cădă însă, că nu va fi de prisos a atrage atențiunea editriilor noastre bisericesci asupra cestiunii puse în fruntea acestor rânduri; pentru că multe dintre cimiteriile noastre sunt în o stare desolată, atât de desolată, încât privirea lor nu pōte se însuflă, decât sentimentul nimicirii și desiertării, care toate vor contribui la slăbirea credinței în viața vecinică — și prin urmare la micșorarea religiozității.

Acesta este celui mai puternic motiv, care trebuie să ne îndemne a griji de cimiterii. Dar pe lângă această, nu mai avem oare astăzi, în veacul umanității, datorința morală, de a cheltui puțin, numai foarte puțin din avutul nostru pentru îngrijirea locașurilor, în care iubirii și cunoștinții noștri dormu somnulu veciniei, și în care vom merge totu fără deosebire?

Chiar la poporele evului vechiu erau morții și cimiteriile obiectul celor mai neobosite îngrijiri. Și cadavrele Egiptenilor, Mumiile, le vedem astăzi după 3000 de ani, prin muzeele noastre în o stare de petrificățiune, — servindu hieroglificele de pe mască lor dreptu isvor, din care invetiatii afla despre evenimentele istorice de multu petrecute.

Egiptenii înbalzamau cadavrele cu substanție, care scuteau trupul de putrejună, le înveliau în materii subțiri, le ungeau cu gummi și le îmbracau în o mască de gipsu, colorau fața și desemnau hieroglyphice pe trup, apoi le asiediau în coșciuguri de lemn de sycomoru, de granit sau alabastru și le puneau spre vecinică odihnă în scobiturile suterane ale muntilor. Mormentele bogatilor, preotilor și ale regilor erau cele mai întinse și mai lăcșuroase palaturi suterane. Ele consistau din unu lungu siru de sale și saloane, de coridore și galerii razimate pe colonne de cea mai rară și prețioasă marmură, cu pereții scobiti în piatră, fildesiu și aur și împodobiți cu cele mai prețioase picturi și arabescuri. Sarcofagulu, încadrat de bogății, era ridicat în mijlocul unei sale de cele mai colosale dimensiuni, seau era asiediatu în o grōpă, sapată în mijlocul salei.

Cu unu cuventu, aceste locasiuri mortuare alca-
tiau o lume de nemarginita bogatie, de o splendóre
si marire neintrecuta, lumea mortiloru, in limb'a e-
gipteana numita Amenthes; — si dupa cum sponu
arheologii, ca chiar in ruinele sale destépta in inim'a
omului celu mai puternicu sentiu de pietate. Si in
adeveru, póte-ca la nici unu poporu din lume cre-
dinti'a in viéti'a dupa mórte nu era atât de puter-
nica cá la Egipteni, cari tieneau viéti'a pamentésca
de fórte scurta si trecátóre — si priveau viéti'a dupa
mórte de adeverat'a vietuire.

Grecii si Romanii aveau obiceiulu de a arde ca-
davrele, in deosebi cadavrele celoru bagati. Cenusi'a
o puneau in urne de lemnu, de lutu, de marmora,
seau de diferite metaluri, si o asediau in apropiarea
locuintieloru, in catacombe, seau cenusi'a ómeniloru
mari chiar in templuri, impodobite cu sculptari, cu
picturi si cu alte obiecte de arta. Si se priviá de
cea mai mare nenorocire, cand cinev'a muriá pe
mare intr'unu naufragiu, si cenusi'a sa nu puté sè se
odichnésca in apropierea rudeniiloru, pe scumpulu pa-
mentu alu patriei.

Daca inainte cu 2 si 3000 de ani in chipulu
acést'a grijiau paganii de cadavrele reposatiloru, —
póte óre, cá noi in alu 19-lea veacu dupa nascerea
lui Christos se lasám cimiteriile nóstre in cea mai
desaversita paraganire?

Este fórte grea positi'a unui preotu, care pro-
paga de pe amvonu maréti'a invetiatura despre nemu-
rirea sufletului, daca credintiosii esindu din biserica
vedu, ca cimiterulu este plinu de scaeti si burueni, si
ca imprejurulu cruciloru sapa rîmatorii. In timpulu
nostru, de o extrema practicitate, privirea acestei pus-
tietáti va slabí in mare mesura puterea convingátóre a
dovediloru, ce preotulu au adusu pentru sustinerea
invetiaturii sale.

Cu totulu alt'a este positi'a preotului, daca elu
póte aretá credintiosiloru sei unu cimiteriu regulatu
si bine ingrijitu. Intrandu in unu astfelu de cimi-
teriu, pe a carui mormenturi, adumbrite de crengile
incovoiate ale salciiloru, crescú florile, simbolulu gin-
gasiei si iubirii, — cine óre nu este cuprinsu de
unu puternicu sentimentu de pietate, cine nu aude
in baterea ventului de bratiele cruciloru puterniculu
si lugubrilu glasu alu lui „Memento mori!“ si alu
cui sufletu nu se inaltia atunci catra Facetornlu uni-
versului, care este bunu si induratoru, dar la care
nimicu nu este cu neputintia!?

Acestea nu sunt forme góle.

Ele sunt semnele vidibile ale unui principiu in-
altu, care este menitu se aiba asupra vietii nóstre
cea mai puternica si mai binefacétóre influintia. Si
este falsa credinti'a, ca invetiatii ar desconsiderá a-
cele forme. Acést'a potu se o face numai ómenii in-
culti si cu moralu stricatu; — si se seie, ca Nev-
ton si Linné, cei mai mari naturalisti ai secolului

loru au fostu cei mai religiosi ómeni ai timpului, in
care au traitu...

Asia dara inca odata, se grijim de cimiterii,
de locasiurile simple si neimpodobite, in care iubittii
si cunoscutii nostri dormu somnulu veciniciei, si in
care vom uerge toti, toti fara deosebire!..

I. T. Mer'a.

Invetiamentulu intuitivu.

(Continuare.)

Alu treilea gradu de intuitiune pórtá unu colo-
ritu cu cev'a mai superioru, si si alege materiile sale
din sfer'a cea mare a *naturei* in raportu strinsu cu
Creatoriulu ei. *Natur'a* si *Dummediu* sunt cele
dóue cercuri superióre, din cari trebue sè se iee ma-
terii de intuitiune. Fiintiele si productele *naturei*, a-
deca animalele, plantele scl., viéti'a si desvoltarea loru
facu impresiune vie asupra spiritului copilarescu. Dóra
nici nu sunt lucruri mai acomodate pentru a sterní
intuitiuni agere decát productele *naturei* si viéti'a
loru plina de schimbári, Nicairi nu se ofere ocaziune
mai buna de a compará si a clasificá in modu lo-
gicu obiectele, cá la observarea fiintieloru din cerculu
nemarginitu alu firei. Asemenea insemnate sunt inca
intuitiunile ale *naturei* si cunóscerea influintieloru bi-
nefacétóre pentru viéti'a si desvoltarea fiintieloru pa-
mentesci. *Natur'a* cu *productele* si *ivirile* ei diverse
are dar se fie intuita cât se póte de multilateralu.

In fine intuitiunea lucruriloru din natura trebue
imbinata in totu loculu cu deslusiri despre raportulu
naturei catra *Dummediu*, aretandu in colori petrun-
diorie bunatatea si inalt'a intielepciune a proniei
divine, a carei tainica si atotpoternica mana se in-
grijesece de prosperarea taturoru fiintieloru si lucruri-
loru. — *Raportulu omului si alu naturei catra Dum-
mediu* forméza cerculu suprem alu intuitiuniloru. —
Reasumandu ideile desvoltate mai susu, putem schitiá
materi'a invetiamentului intuitivu in urmatórea schema,
a) *scól'a* (lucururile, persónele); b) *cas'a parintésca*
(persóne, animale, plante, obiecte casnice, folosulu si
intrebuintiarea loru); c) *corpulu omenescu* (partile
de frunte, membrele dupa numeru si intrebuintiare,
man'a capulu, organele sensuriloru, scutirea corpului);
d) *comuni'a* (zidirile, stradele si directi'a loru, locui-
torii dupa religia, nationalitate si ocupatiune); e) *ter-
ritoriulu sau imprejurimea comunei* (plante, ani-
male, nimerale, agru, campu, padure, riuri, lacuri scl.);
f) *formatiunile pamentului* (dealu, siesu, munte,
vale, scl.); g) *natura* (animale, plante, minerale, fe-
nomene); h) *omulu in viéti'a lui sociala* (famili'a,
comun'a, cerculu, tíer'a, statulu, natur'a si omulu in
raportu cu *Dummediu*. — Nu continuam a espune mai
detaliatu materi'a esercitiiloru intuitive, cáci planulu
de invetiamentu estè datoriu a o determiná cu tóta
esactitatea. Mai putem insa adaugá cá elevii au se
intueze nu numai *obiecte concrete*, cari se afla in

spatiu, ci si *intemplari concrete*, a caroru momente se insira unele dupa altele in timpu si spatiu. Naratiuni sau istoriére si fabule de cuprinsu moralu, tiente intr'un limbagiu viu si usioru, sunt fórte acomodate pentru a sterni intuitiuni morale in elevu, spre a-si nobilitá inim'a si vointi'a.

Venim acum la punctulu celu mai insemnatu adeca la *metodulu* de invetiamentu. Metodulu este calea, care conduce catra scopulu invetiamentului. Si-rulu, in care au se urmeze cunoscintiele unele dupa altele, form'a loru, principiile conducátore si in fine conduit'a si manier'a invetiatoriului alcatuscu la olalta metodulu de invetiamentu. Fiindu vorb'a de metodulu esercitiiloru intuitive in lini'a prima avem se relevam, ca materiile de intuitiune trebue insirate unele langa altele asia, incát pe fie-care trépta sè se tracteze obiecte din tóte cercurile de intuitiune. Fiesc-care gradu succesivu are se cuprinda in sine materiile gradului precedentu, dar tóto-data se le amplifice si se le completeze din ce in ce totu mai lamuritu. Precum paianjnulu si-tiese retiéu'a pornindu dintr'unu cercu ingustu, cbiar asia intuitiunile au sè se incépa cu obiectele si intemparile cele mai simple si apropiate, si apoi se inainteze largindu-se in cercuri concentrice, precum se rotescu si se estindu in forma de cercuri undele apei in jurulu unui punctu miscatu.

Ori-ce obiectu concretu punem spre intuire, mai nainte de tóte trebue se imprumutám elevului o impresia generala despre elu, si numai apoi se ne dimitem la intuitiuni si deslusiri mai detaliate. Intai se intuiéza trasurile cele mai marcate. apoi vinu partile mai putienu insemnate pentru fiinti'a intregului. Obiectele de intuitiune trebue aratate, pe cât numai se póte, in natura; numai atunci se presentam obiectele prin icóne sau asemenari, cand aretarea si intuitiunea directa nici decum nu e posibila. Bine se ne insemnám inse, ca o intuitiune imediata valoréza ne asemena'u mai multu, decât ori-ce descrieri cu vorba. De-odata are sa se puna spre intuire *numai unu singur obiectu*, cá atentiunea se remana bine concentrata. Dupa-ce elevulu a observatu unu obiectu in trasuri generale, trebue se urmeze a *analizá* obiectulu, dupa partile sale, din care se compune. Dupa-ce a gasitu si a spus numele intregului, are se afle si se spuna numele si insusirile partiloru, penetrandu pana la cele mai mici detaiuri. Dupa *analiza* urméza *sintez'a*. Din partile si elementele intuite, elevulu are se reconstrueze intregulu organicu. Daca elevulu d-scompune o idee complexa in ideile elementere, din care se constitue si apoi o scie si reconstruí din partile date, e imposibilu se nu aiba idee clara despre lucrulu intuitu.

Scim acei'a, ca dela intuitiuni trebue se ne ridicam la abstractiune, care forméza o trépta mai inalta a operatiuniloru psihice. — Dupa-ce elevulu a intuitu mai multe obiecte de acelasu feliu, trebue pusu cá se le compareze unele cu altele, se caute si

se gasésca tóte insusirile, prin cari obiectele semana intre sine séu diferescu unele de altele. „Cand in conscienti'a copilului s'au adunatu mai multe imagini despre acelasu feliu de obiecte, atunci prin unu proces psihologicu cunoscut se intuneca din acestea imagini totu ce aveau ele specificu séu individualu, si remane numai partea loru comuna, prin care li-se sustieue unitatea feliului, si acést'a restantia este cea ce se numece notiunea acelu obiectu.“ *) Notiunile sunt productele spirituale, din cari se alcatuscu judecatile si rationamentele, adeca inteligenti'a individului. La intuitiuni nu este ertatu a ne oprí cu elevulu, ci trebue se lu-punem a comperá si a abstrage, adeca a formá notiuni, càci aceste din urma sunt bas'a cugetarei conscie, prin care omulu se inaltia peste animale. — Se facem dar cât mai dese esercitii de comparatiune asupra obiecteloru intuite.

(Va urmá.)

Dr. Petru Piposiu.

Epistolele parochului teneru.

I.

Domnule redactoru! D'ar sci unchiulu, parochulu betranu, cu câta placere cetimu noi cei teneri epistolele sale, stau bunu, ca n'ar remané nici unu numeru din „Biserica si Scól'a,“ in carele se nu ne serie câte cev'a. Dupace inse din epistol'a din urma a densului am vediutu, ca numai preste vr'o doue, trei septemani, ne va poté scrie, am ganditu, ca se mai scriemu si noi cei mai teneri câte cev'a in acésta fóia, asia, cum potemu si nu cum vremu. Este reu destul, ca nu toti putem avé pén'a si mintea unchiului. Ne vom dá inse tóta trud'a, se-i ajungemu urm'a.

Voiu scrie deci si eu despre patianiele mele la umblarea cu Iordanulu, si despre ceea ce era se patiescu Duminec'a trecuta la alegerea comitetului si epitropiei parochiale.

Afla deci, dle redactoru, ca nu in totu loculu umbla preotii la botezu cu Iordanulu, ci am bagatu de seama, ca in unele sate, dupace preotii facu sfin-tirea apei, apoi trimetu pruncii cu crucea prin satu. Nu sciu, de unde se va fi luat acésta datina, dupa mine rea, pentruca printrens'a s'a stricatu o datina buna. Me temu inse, ca vine din patiani'a, pre carea o-a patitu parintele Terentie, ca schimbandu la umblarea cu crucea colacii cu pitiule, multi preoti, voru fi ramasu tocm'a cá parintele Terentie, si fara colaci si fara pitiule.

Asia am aflatu obiceifulu si eu, cand am venitu in parochi'a mea. Voindu eu adeca se afiu, cum a fost in satu datin'a inainte de mine, am intrebatu pre crasniculu Corneliu, ca cum umblá, si in ce vreme umblá cu sant'a cruce antecesorulu meu, parintele Solomonu; si Corneliu mi-a spus, ca parintele Solomonu nu umblá nici cum, si ca ómenii nu ascépta,

*) Maiiorescu in Logica.

si ca aici nu e datina se umble preotulu cu sant'a cruce prin satu, ci numai diecii.

Cornelie, crasniculu mieu, precum lu-aréta de altmintrelea si numele, asia se vede, pre vremea aceea, era omu mai civilisatu, decât Filipu, crasniculu unchiului, parochului betranu. Si Cornelie intielegea civilisati'a tocma asia, precum o intielegu altii multi, adeca: de cam lasa din bunele datini remase din betrani.

Eu nu me poteam de locu impacá cu gandulu, cá se nu umblu cu Iordanulu prin satu, si deci am intrebatu in acésta privintia pre epitropulu si pre mai multi betrani, cari toti mi-au spusu tocm'a contrariulu dela ceea ce mi-spusesese Cornelie, ca adeca ómenii ascépta, si ca antecesorulu mieu, parintele Solomonu de aceea n'a umblatu prin satu cu Iordanulu in anii din urma, pentruca era betranu si nepotintiosu.

Veselu de acésta scire in Duminec'a de inainte de botezu dupa sant'a liturgia am predicatu poporulu despre insemnatatea botezului Domnului, si despre insemnatatea apei sfintite, si le-am spusu totu de odata, ca eu voiescu se tienu datin'a betrana, si in ajunulu botezului voiescu se mergu cu sant'a cruce pre la toti. Si sciendu eu ca ómenii sunt cam lipsiti de bani le-am spusu totu de odata, ca nu pentru bani voiescu, se umblu pre la densii cu sant'a cruce, ci numai pentruca voiescu, se sustienu in parochi'a mea acésta santa datina, si totu de odata voiescu cá pastoriu nou se-mi cunoscú parochianii si casele loru, pentruca pracum dicea odata unu profesorulu mieu din scól'a teologica: „candu te duci la omu acasa, lu-vedi ce platesce si ce-i trebuiesce.“

Le-a parutu bine la ómeni de cele ce le am spusu, si dupa sant'a biserica mi-au multiemitu.

In din'a de ajunulu Botezului, dupace am terminatu sant'a slujba cu cuviintia, candu eram se plecu cu sant'a cruce, am vediutu, ca crasniculu mieu Cornelie se cam codesce, si pareca ar voi se-mi dica, ca elu nu merge. Dar cá se nu mi-o dica acésta densulu, l'am prevenitu eu, si i-am disu: daca nu vrei se vini cu tóta voi'a, eu nu te silescu, voiú luá pre altu cinev'a.

S'a cam rusinatu de acésta Cornelie, s'a inrositu putienu in facia, si a plecatu dupa mine. Am umblatu cu ajutoriulu lui Dumnedieu pre la toti, le am doritu la toti: „prazniculu la multi ani cu mai multu bine si cu mai multa bucuria.“ Si castigulu mieu din acésta mica ostenéla a fostu mare. N'am capetatu nici colaci cá unchiulu, nici pitiule cá parintele Terentie, pentruca in banii, pre cari ii-puneau credintiosii in caldarutia erau numai cruceri. Dar am castigatu mai multu. Mi-am vediutu credintiosii, si am vediutu, ca mergerea mea la densii cu sant'a cruce le-a facutu multa mangaiare crestinésca; ér acésta mangaiare mie mi-este fórte scumpa. De atunci încóce am amblatu regulatu in toti anii cu sant'a cruce,

si pre langa castigulu mieu intelectualu-moralu, am mai bagatu de seama, ca creitarii din anii dantai, in anii cei din urma au inceputu a-se preface in pitiule. Ba trebue se mai amintescu, ca mai in tot anululu am capetatu si câte putiena jertfa, câte unu purcelu, câte o tutca, oue, branza si altele, ce a datu Ddiu.

Cu acésta o-am nimeritu eu bine, precum de regula, am bagatu de seama, ca bine o nimeresce omulu intru tóte, cand si-vede de slujba, pentruca slujb'a bine slujita totdeun'a este primita.

Reu eram inse se-o patiescu Duminec'a trecuta cu alegerea comitetului.

Pre cand terminasem sant'a liturgia, si incepu sem a face invocarea Duchului santu, vedu, ca intra si dlu notaresiu cu tóte biraele in sant'a biserica. M'am bucuratu de acésta, pentruca mie mi-pare bine, se vedu la toti credintiosii cât mai mare interesu de sfant'a biserica.

Dupace le-am facutu tóte dupa rânduieála, am deschisu sinodulu cu o cuventare, in carea am spusu ómeniloru, ca puterea bisericei este pacea si dragostea dintre credintiosi, si ca in alegerea comitetului si epitropiei cei noue numai asia va fi binecuventarea lui Dumnedieu, daca vom alege gandindu la Dumnedieu, si daca nu ne vom lasá condusi de alte interese; si am terminatu cu cuvintele: „se alegemu Domnului slujitori, pre cei cari ii-cunóscemu, ca sunt mai indemanateci de acésta slujba.“

Abia am terminatu cuventulu de deschidere, si mai nainte de ce s'ar fi potutu constitui sinodulu prin alegerea unui notariu si a loru doi barbati de incredere, dlu notarasiu scóte o scrisóre din busunariu, si dice eu propunu de membri in comitetu pre N. N.

Abia a inceputu a vorbí dlu notariu, cand de odata in poporulu mieu, pre carele multiemita lui Ddiu, totdeun'a l'am vediutu liniscitu, vedu ca se face sgomotu, ba pre aci se se faca turburare. Biraele, cari au venitu cu dlu notaresiu strigau „se traiésca“ cei propusi de densulu, ér multimea de alta parte „nu ne trebue.“

Vediendu eu acésta le-am facutu semnu la ómeni, se se liniscésca, si ómenii m'au ascultatú. Apoi le-am spusu, ca nam ajunsu inca cu lucrulu nostru pana acolo, cá se alegemu, ci trebue mai antaiu se ne constituimu alegendu unu notariu si doi barbati de incredere. Am propusu eu, si ómenii au primitu cu dragoste pre cei propusi de mine, de barbati de incredere si de notariu, pre cari apoi ii-am si invítatu se ocupe locu la mésa langa mine.

Dupa acésta le-am disu la ómeni, vedeti dragii mei, cât este de frumosu, cand ne intielegemu, si cât de reu ne siedeá mai adineaori, cand in cas'a lui Ddiu si intr'unu lucru santu incepuseram a larmúf. De aceea venerabilulu consistoriu, tocma, cá se nu se intemple de acestea, si cá alegerea se curga frumosu si in róndu bunu, ne-a sfatuitu in cerculariulu

pre carele ni-l'a tramisu, pentru alegere, cá asupra celoru pre cari ii-alegemu se-ne sfatuimú noi preotii cu ómenii mai de frunte, si se combinám o lista de membri, carea se multioméscá pre toti. Eu am chiamatu aseara pre multi din Dvóstra la scóla, cá se ne sfatuimú in privinti'a acést'a, si am chiamatu si pre dlu notaresiu, dar Ds'a n'a potutu veni. De aceea se-mi lasati putien timpu, se-i comunicu si dlui notaresiu, ce-ati facutu, si cum ati ganditu Dvóstra."

Ómenii m'au ascultatú, si suspendandu siedinti'a pre 10 minute m'am retrasu cu dlu notaresia si cu bireulu, cá se le comunicu list'a combinata de conferintia.

Dlu notaresiu, omu de naravéla, precum sunt toti domnii, cand vedu, ca nu se póte altcum, s'a invoitu cu list'a membriloru propusi de conferintia.

Am redeschisu siedinti'a, si alegerea s'a intemplatú in câteva momente. Toti membri comitetului si epitropiei propusi de conferintia au fost alesi cu aclamatiune si spre multiemirea generala.

Acum, credú dle redactoru, ca dóra voui fi mai norocosu cu comitetulu celu nou. Elu reprezenta in adeveru dorinti'a poporului. Sunt alesi de membri in comitetu si dlu notaresiu si bireulu satului.

Cum me voui poté intielege cu comitetulu celu nou, si cum voui poté lucrá, pentruca multe avemu de lucratu, ti-voui scrie la timpulu seu si Dtale. Pana atanci la revedere !

Credinti'a desiérta.

(prelegere tienuta poporului.)

Fratiloru! Daca vom luá càrtile la mâna, si vom ceti despre vremurile trecute, ca ce si cum oru credintu ómenii atanci; cu cât vom merge mai inapoi, la popórele cele mai vechi, cu atât vom vedé, ca acei'a oru credintu in mai multe lucruri desierte. Asia, spre pilda, Indienii, din cele multe credintie desierte credéu, ca Brahm'a, Ddieulu lorú celu bunu, au facutu pe ómeni mai antaiu bunu, dar acei'a mai pre urma s'or facutu rei, si de aceea, i-au bagatu in trupuri omenesci. cá asia se-si priméscá pedéps'a pentru reinti'a lorú: Pecatiulu celu dantaiu se potea sterge prin infrinarea pofteloru lumesci, prin posturi si rugatiuni indelungate si prin beuturi curatitóre. Abea, spre pilda, o beutura din lapte, untu si balega de vaca, era pentru ei cea mai mare pocaintia, si credeau tare, ca prin aceea, dar de buna seama, li-se va ertá pecatele. Vac'a erá la ei unu animalu santu, si totu-ce erá, pre vaca avea putere de a curatí pecatele. Chiar si celu ce erá pre patulu mortii se curatí cu totulu de pecate, daca tienea in mana atare códa de vaca. Asemenea Egiptenii erau de credintia, ca sufletulu peccatosulu dupa mórte are se tréca in restempu de 3000 de ani prin trupurile animaleloru si numai dupa-ce s'au curatitu de pecate, se întórce éra si in trupulu seu, pre care dupa mórte lu-balsamau, cá se nu putrediesca, si asia apoi dupa 3000 de ani venindu sufletulu curatitu de pecate se n'aiba unde intrá. De aici apoi vine aceea, ca ei se inchinau si la animale. Dvóstra inca veti fi auditu de buna séma despre pagáni, càci si astadi se folosescé poporului nostru de vorba pagánu; si numescé cu verb'a acést'a pre omulu acel'a, care nu tiene

la legea s'a, e unu omu cam sucitu la vorba si tot-odata, cam si inepetritu la inima. Pagánii, despre cari e verb'a, se inchinau si ei la mai multi Ddiei si dadeau, intre cele multe jertfe, chiar si ómeni, ii puneau frumosu pe lemne si le dadeau focu, fiindu ei in credinti'a, ca asia ceru Ddieii lorú.

Ei, dar aceste credintie desierte, inacetulu cu inacetulu au inceputu a se perde; dupa cum lumin'a invetiaturiloru respandea mai tare radiéle sale, cu atât acelea se perdeau din viéti'a omenéscá, a buna-óra, precum pere intunereculu din naintea luminii.

Asia au peritu multe, de totu multe pana adi, din acele credintie desierte, dar totusi si pre langa tóte, ca adi ómenii sunt cu multu, tare cu multu mai luminati totusi vedem, ca si adi sunt destui ómeni, cari credú in lucruri desierte. Noi ne mirám, ca cum or potutu se créda cei din betrani in atari lucruri desierte. Eu inse întrebú: óre nu se vor mirá, ba chiar si ride de noi alti ómeni mai invetiati de cât noi, cand vedu, ca noi si astadi mai credemu in lucruri desierte?

Déca vrei se cunosci, si se scii pe cutare si cutare poporu, ca e poporu invetiatu, ne invetiatu, ai se-lu masuri cu gradulu, si se vedi, ca crede in lucruri desierte, si cu cât va crede mai multu in astfelu de lucruri, cu atât va fi mai neinvetiatu.

Nu-i verba, vom gasi si adi la fie-care poporu credintie desierte, vom gasi si la noi, la Romani, ba — se fie disu intre noi — dóra putiene popóra sunt, cari se-ne întreca in privinti'a acést'a.

Se vedem numai, ca ce face atare mama, alu carei'a pruncu din necuratienia, càci din necuratienia capeta omulu cele mai multe morburi (betesiguri), ori chiar din alta pricina se betegescé; si ea, mam'a, in locu se mérga, si se céra sfatulu celui-ce pricepe, in trebi deacestea, ea ce face? alérga la descantatóre, carea nu se pricepe, nimicu ba chiar in multe locuri strica mai tare sanatatea morbosulu; dicu, alérga la descantatóre, si nu la acel'a, care cunósce pricin'a si cunoscendu pricin'a, trebue se cunósca si leaculu.

Apoi ce facu acei parinti, cari au féta de maritu, ori pruncu de insuratu? Alérga in ruptulu capului dela o vragitóre la alt'a, cá se faca de marita, ori de insuratu; se faca, ca cutare si cutare fecioru se vina, si se-li iee fét'a, ori cutare si cutare féta se vina dupa prunculu lorú. Apoi, haru Dlui, ca vregitóre sunt destule. Diminéti'a te trediesci numai, ca ceea si ceea e vregitóre si inca destulu de iscusita, se sporescu dicu, abuna-óra, ca ciupercile. Ei, dar precum se sporescu, asia-su si de viclene, càci fara cev'a plata, dicu ele, tóta descantarea n'ajunge nimicu; ci celu ce voescé se ajunga ce-i doresce inim'a, trebue se-i duca vre-o cativa pumni de faina, putinica clisa, o gaina neagra si pe deasupr'a nescé bani albi, dar numai bani albi, fie ei cât de mari, càci de arama nu-su cu leacu, cu unu cuventu: totu ce-i trebue omului, ca se póta trai unu tempu óre-care adeca, pana vine altulu, ca se-i faca de maritisiu. Si, cá omulu se dee mai mare credimentu ispraviloru sale, se apuca si se desplatesce inaintea omului si apoi se sue pe o lopata ori jiratecu, apoi prin ocola, totu bombonindu de se sparia tóte gainile. Dupa-ce si-au sfersitu lucrulu, si dupa-ce celu cu necazulu se duse mangaiatu acasa, fiindu de credintia, ca i-se va inplini isband'a — ea vragitórea, se apuca, si se satura bine din cele capetate, si se ride in pumni de cel'a, pre care l'au potutu insielá.

Càci, rogu-ve, cum póte o muere, carea nu scie nici macar se scrie, se faca asia lucruri mari, asia minuni, cari ómenii cu invetiaturi mari na-su in stare se faca, si la o muere prósta, cum am dice, se póta face asia cev'a, ce

nu e cu potintia. De peatósă e peatósă si ea, cá si noi, ba dóra si mai peatósă. Pentru-ce, daca sciú face asia, nu-si facu loru, cá se capete de acolo si de acolo bani ori averi mari, de cari, sciú, ca ar avé lipsa, ori sè se mantue pre ele de necazuri si datorii? Pentru-ce nu facu de maritu la pruncii, ori la fetele loru, cá se marite fét'a, déca o are, dupa atara bogatanu mare, ori feciorulu se-lu însóre cu o fét'a, macar de Imperatu, căci sciú, ca ar dori un'a ca ast'a, numai déca ar poté?

Alt'a e inse bub'a vragitórei si a vragitorelui, ca nici unni'a, nici altui'a nu-i-au placutu se iee sap'a de umere si cât e drag'a de di, prin caldura mare, se mérga si se sape, ci, ea se crutia dela un'a ca ast'a, si cá se póta sie-dea acasa cât colu la umbra, s'or facutu vragitori, sciindu ca pe calea acést'a, póte insielá pre multi ómeni, cari credu asia usioru in vragitori. Ce cugetati dvóstra, ca ce ar face vragitorii cu noi, cari ii-dámu de golu afara, si ar-atám la lume insielatiunea loru? Nimicu alt'a, decât ne-ar face de batjocur'a lumii.

Faca un'a cá ast'a, daca potu!

De aceea, fratiloru, noi se-ne ferim de a umblá pela vragitori cheltuindu-ni banii nostrii, numai asia inzadaru de o parte, ér de alta parte, vediendu-ne pe noi ómenii mai luminati la capu, si cari sciú ce póte face o vragitóre, ne vor socoti de nesce ómeni prosti, ómeni fara nici unu picu de invetiatura. Se lasám pre vragitori se-si vragiésca loru, cá se póta traí si fara lucru. Si se fim siguri, ca déca nimenea nu va mai merge la ei, apoi de buna-séma, vor luá si ei sap'a pre umere, si voru sapá, cât e draguti'a de di, ca si alti ómeni.

Din timpurile vechi au ramasu si acelea credintie desierte, ca adeca, muierile nu voescu se lucre odata cu capulu: Marti sér'a, Joi sér'a, Vineri tóta diu'a, Sambata sér'a si mai scie Ddiu bunulu mai câte dile de preste anu, fiindu in credintia, ca li-se va intemplá, Ddiu scie ce pacoste. Sunt acestea lucruri vechi, de totu vechi, si ar fi fórté bine se-ne lasám acum de asia datine nu pré bune, ba chiar daunóse. O muere harnica, in atât'a timpu, ar poté face fórté multu in trebile casei sale si mai alesu érn'a, cand noptile sunt fórté lungi. Lucre fie care, si fia sigura, ca nu-i-se va intemplá nemicu, numai aceea se bage de seama, ca totu ce face, se faca cu bagare de seama, atunci, dicu, nu i-se va cóce degetele si nici alta pacoste nu i-se vá intemplá. Si daca va lucrá asia, tóta lumea va dice, ca e muere intielépta, si deschisa la capu, ca scie, se deschilínésca binele de reu, ca ce e ertatu si ce nu-i ertatu a face adeca, mai deschisa la capu, ca a buna-ora, ómenii cei mai de multu, cari credeau in asia lucruri desierte. Acum muierile, trebue sè se arete, ca-su mai luminate si nu credu in ce nu-i de crediutu.

Lucru gresitu si nu pré frumosu, ba chiar peatuesce acél'a, care taia peciorulu sobolului (musiurolului), ca se-lu cósa in haine si asia, prin aceea, se mantuésca pre cinev'a de deochiu. E de miratu, ca cum póte cinev'a prin cautatur'a s'a, se casiuzeze cuiva durere de capu? Se lovesce omulu cu capulu de cev'a cât de bine si — firesce — lu-dóre, pentru-ca s'au lovitú; nu preste multu ér i-trece; dicu se lovesce si nu preste multu ér i-trece, ér unu omu, prin cautatur'a sa, se fia in stare si se casiuzeze o durere de capu mai multe dile; un'a ca ast'a e cu nepotintia.

Alt'a e inse si aici pricin'a. Se intempla, ca si-ingreuna omulu renz'a cu mancári, si de aici vine, ca-lu dóre capulu, ér cele mai multe durexi de capu provin si din receala, si nu ca l'au deochiatu cinev'a, dupa cum dicen unii, de aceea apoi, mai in tot-deun'a, dupa durere de capu capeta omulu cataru (trocna.)

Tuna si fulgera, ér ómenii sunt de credinti'a, ca Ilie

trasnesce. Cugeta asia, pentru-ca nu sciú altcum, ci sunt intr'o credintia, care nu e adeverata. Trasnetulu vine de acolo, ca este o potere, carea o numimu electricitate si se afla si in nori pe pamentu si fiend electricitatea positiva, si negativa, cand se impreuna un'a cu alt'a se produce trasnetulu. Are apoi datin'a trasnetulu ca ii-place sè se suie pre locuri inalte si ascutite, si de acolo vine, ca trasnesce in pomi inalti si in aridicaturi mari. Trasnesce apoi in mâtie, in locuri unde se afla metale: auru, feru, arama etc., pentru-cá pe acelea se afla electricitate, dar mai ver-tosu pre mâtie.

Se-ne lepedám, fratiloru, de aceste datini si credintie desierte, cari sunt si stricatióse, ca asia apoi, fiindu noi judecati ori mesurati, dupa cum am disu, de altii si vediendu-ne, ca credem in atâtea lucruri desierte, ne vor judeca de nesce ómenii prosti, de ómeni fara invetiatura, de oparte, ér de alta parte ni-vor remanea banii cei chel-tuim pe acelea lucruri, ca se potém platí alte neajunsuri, ce ni-stau la usia.

Galsi'a, la 7. Decemvre 1887 st. v.

Invetiatoriulu.

D i v e r s e .

* *Mai multa iubire intre inteligentia si poporu.* „Luminatoriulu“ publica in numerulu 3 din anululu curentu unu frumosu articlu, in carele apeléza la „ómenii sciutori de carte dela sate, la preoti, invetiatori si notari a contribuí la indreptarea sortii poporului prin povetie, sfaturi, invetiaturi, informatiunii, pre scurtu prin discussiuni in forma corespundiotória si dupa trebuinti'a poporului in cutare si cutare satu.“

Acestu frumosu articlu se termina cu cuvintele:

„Daca a fost candv'a trebuintia de lucru si invetiatura, ue rugatiune, credintia si sperantia, apoi in aceste di'e am ajunsu la culmea acestei trebuintie. . .

Érna e gré, noptile sunt lungi, avem dara cea mai buna ocazione se ne intelnimu cu poporulu si se vorbim cu elu, pentru ca daca sórele de primavéra va aduce dile mai blande si poporulu éra va munci in mnnti si in campii si ne vom intalni mai raru cu elu, se fim linisciti in consciintia-ne ca ne-am implinitu si in acést'a érna detorintia nóst'a romanésca.

Si cu acést'a implinire suntem neconditionatu si intre tóte impregiurárele detori poporului, pentru cá trebue se iubim fara margini si totdeun'a pe acestu poporu romanescu, care prin atâtea intemplari ale atátoru veacuri senguru si numai din poterea sa ne-a pastratu curata limb'a si intréga mosi'a stramosiésca.“

Asociandu-ne si noi glasulu la glasulu confratilor nostrii din Temisióra rogámu pre toti, pre cari ii-privisce a intretiené cu poporulu cea mai viia legatura. Se-ne intelnimu cu totii, se fimu unu sufletu si o inima pre campulu celu frumosu alu implinirei detorintiei.

* *Teatru in Agrisiu.* In comun'a Agrisiu (Com. Aradu) s'a representatu cu ocazionea serbatoriloru craciunului o piesa teatrala: „Nascerea lui Christosu,“ prin copii dela scól'a elementaria. Conducatori si dirigenti au fostu Dlu Corneliu Cretiu si Dsióra Virginia Andreiu, invetiatori in Agrisiu. Pies'a a fostu predata cu multu succesu, cecece ni indegetéza indestulu, cá Dlu C. Cretiu si Dsióra V. Andreiu suntu la culmea misiunei loru.

Fiecare scena a fostu premérsa de câte-o colinda cântata in duett de corulu copiiloru, — organizatu „ad-hoc“; scenele au fostu fórté bine reprezentate. In jocu s'a dist'inau Irodu si angerulu vestitoriu, asemenea si Mari'a.

Pies'a a fostu representata in dóue renduri, in sér'a prima si a dóu'a de Cratiunu.

Venitulu computatu de-pe amendóua serile, este: 48 fl. 36., care suma este destinata pentru unu scopu filantropicu.

Felicitézu pe Dlu C. Cretiu si pre Dsiór'a V. Andreiu, si le poftescu, se repetiésca a face placere publicu-lui si cu alte ocaziu prin atari reprezentatii! **

† *Necologu* Confratele nostru Filipu Leuc'a, parochu in Pancot'a precum aflámu din o corespondenti'a, ce ni-se tramite de acolo, a fost greu incercatu de sórte perdiendu pre iubít'a s'a fiica Elen'a Livi'a in etate de 5 ani si pre fiinlu seu Aurel August in etate de 3 ani. Ambli au cadiutu victima morbului numitu anghina. Inregistrandu acestu casu ne exprimám condolenti'a facia de confratele nostru Filip Leuc'a, si-i dicemu, cá Ddiu se-lu cansoleze, ér reposatiloru se-le fia tierin'a usióra!

* *Utilisarea gainiloru in bucataria.* — Dupa ce s'a taiatu o pasere, o lasámu unu césu in apa rece; apoi o oparimu, jupuiu etc., o spalámu bine si o punemu la focu intr'o óla cu apa rece si cu cev'a sare. Dupa ce amu inlaturatu spum'a apei, punemu zarzavatu si lasámu se fierba, pana ce carnea se póte lesne desface de óse. Se totu adáugom apa. ca gâina se nu stee afará din supá. Apoi tóta carnea se desface de óse, se taie meruntu, se amesteca cu unu patraru kilogramu carne de porcú próspata, cruda si maruntu tãiatá, se pune piperu si ceva cója de lamâe tocata, foi de dafinu si sare cât trebuie: pe urma se iá o frunziulítia, muiata in lapte séu apa, si dupa ce o stórcemu, o amestécámu bine cu cele mai de susu, dimpreuna cu unu ou din acestu aluatu formámu frunzulítie (10—12), le invalimu în pezmetu cu ou, le cócemu in untura fierbinte si le servimu la masa cu compuiu séu cu mánçari dulci. In supá se fierbu taitiei cu ou.

* *Migratiune de sierpi.* Din Kubin, in comitatulu Timisiórei. se relatéza urmatoriulu casu interesantu: Intre Kubin si Szendrő se gasesce pe Dunare asia numít'a „Insula a Smederowei,” cunoscuta mai alesu din caus'a miiloru de sierpi, ce-si facu acolo somnulu de érna. Acum câteav'a dile s'a intemplatú, ca vre-o 10,000 de sierpi s'au desteptatu din somnulu lorú letargicu si au trecutu dincolo pe malulu Serbiei. O mare intindere a Dunarii érá acoperita cu sierpi caletori. In anulu 1875—76 s'a intemplatú o migratiune analóga de sierpi din acea insula. Ómenii de acolo, cari i-si aducu aminte de acestu fenomenu interesantu, esplica acésta dicendu, ca in acestu anu va fi o inundatia, ca la anulu 1875—76.

AVISU.

Rogámu pre toti domnii, cari au primitu spre vendiare „Calendarie“ de ale nóstre, se binevoésca a ni retransmite cu post'a proxima tóte exemplariile, ce cugeta cá nu le vor poté vinde.

ADMINISTRATIUNEA TIPOGRAFIEI DIECESANE.

Concursu.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a de prunci din **Seceani**.

Salariu invetiatorescu: 420 fl. v. a. 12 fl. pausialu pentru conferintie, 5 fl. pausialu pentru scripturistica, 4 jugere de pamentu aratoriu, 40 metrii cubici de lemne din care se va incaldí si scól'a, 1 fl. tacs'a dela inmómentarile unde va fi pofítu, cuartiru liberu spatiosu cu gradina intravilana; inse din acestu salariu va capeté eméritulu invetiatoriu Demetriu Perinu o pensiuone anualá de 120 fl. si 8 metrii de lemne pana va fi in viétia.

Recurentii se-si astérna recoursele lorú adjustate dupa recerintia pana in **6 Februaru**, a. c. subscrísului inspeктору de scóle per Ving'a in Szécsány, si sè se presenteze in vre-o Dumineca ori serbatóre in s. Biserica din locu, spre a-si arétá desteritatea in cantare si in tipicu.

Seceani, 10. Ianuariu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOSIF GRADINARIU**, m. p. inspeктору de scóle.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de a III clasa **Vati'a de Susu**, pe bas'a decisului consistorialu dto 17. Decemvre 1887 Nr. 4533 se escrie concursu cu terminu de **30 de dile dela prim'a publicare**.

Emolumintele anuali sunt: Dela 99 numeri de case câte un'a mesura cucuruzu sfarmatu, 10 jugere de pamentu si stolele usuaté, — care tóte computate la olalta facu 398 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie sunt avisati, recoursele provediute cu tóte documintele prescrise in „Statutulu organicu“ adresate comitetului parochialu, pana la 31. Ianuariu st. v. 1888 ale trimite protopresviterului tractualu Ioan Groz'a, in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOAN GROZA**, m. p. protopopu.

—□—

Se publica concursu pe statiunea invetiatoresca dela **Scól'a I-a (veche) din Socodoru**, cu terminulu de alegere pe **2. Februarie st. v. a. c.** cu carea este impreunatu urmatoriulu salariu:

- 300 fl. ca salariu banalu,
- 10 fl. familati'a scólii,
- 5 fl. scripturistica a scólii, nu altcum si diurnele pentru conferintiele si Reuniunile invetiatoresci.

Dela recurrenti se poftesce esamenu de cualificatiune, cátu si celu putienu se aiba IV cl. normale.

Doritorii de a dobândi acestu postu sunt pofíti ca pana la diu'a de alegere se se presenteze in vre-o duminéca ori serbatóre in biseric'a din locu pentru a-si arétá desteritatea in cantari si tipicu.

Socodoru, la 2. Ianuarie v. 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Gavrila Lazaru,
Pres. oomt. par.

In contielegere cu mine: **PETRU CHIRILESCU**, m. p. Inspeктору scolaru.

—□—

Pentru deplinirea veduvitei parochii de clas'a prima, din **Chelmacu**, in protopresviteratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu de **30 dile dela 1-a publicare**.

Emolumintele sunt: un'a sessiune parochiala, birulu si stolele usuaté.

Dela recurrenti se cere calificatiune pentru parochie de frunte, incát inse, nu s'ar insinuá doi séu trei aseme-ne recurrenti, se vor primí si de cei cu calificatiune de clas'a a dou'a.

Se mai cere ca recurrentii in carev'a di de Dumineca sè se presinte in biseric'a pentru a-si arátá desteritatea lorú in cantari, si eventualu in cuventari, avendu recoursele lorú a le inaintá parintelii protopresviteru concerninte, pana la terminulu de susu.

Chelmacu, in 30. Decemvre 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresv.

—□—